

Selvmordsadfærd blandt kræftpatienter, unge anbragt uden for hjemmet samt indsatte

Af cand.mag. Bo Andersen Ejdesgaard, ph.d. Lilian Zøllner & ph.d. Kristian Rasmussen

Selvmodstanker og selvmordsadfærd, som er meget belastende og tragiske, er ofte knyttet sammen med håbløshed, meningsløshed og fortvivlelse. Nogle grupper er særligt sårbare, men der mangler forskning, som afdækker og belyser belastende og beskyttende faktorer. Til disse grupper hører kræftpatienter, unge anbragt uden for hjemmet (eks. i plejefamilie) samt indsatte i de danske fængsler. Derfor har Center for Selvmordsforskning i 2012 med støtte fra Social- og Integrationsministeriet iværksat tre projekter til belysning af omfanget og årsagerne til selvmordsadfærd blandt disse grupper. Alle tre projekter vil munde ud i særskilte rapporter og fakta hæfter inden årets udgang.

Kræftpatienter

Det er uvist, hvor mange kræftpatienter, der har alvorlige selvmodstanker, og det er uvist, hvor mange kræftpatienter der forsøger at begå selvmord. Den manglende viden beror bl.a. på, at selvmodstanker og selvmordsadfærd er et tabuområde, som kun sjældent bringes frem i lyset i samtaler med pårørende eller sundhedspersonale.

For kræftpatienter kan alvorlige selvmordstanker opstå, når de ikke synes at have nogen støttepunkter til fortsat at leve. Nogle bevarer håbet og kæmper videre – andre får tanker om selvmord.

I den her foreliggende forsknings-

sammenhæng ses håb som et grundlæggende fænomen i tilværelsen – et fænomen, som uanset køn, alder og diagnose kan komme til udtryk på forskellige måder blandt kræftpatienter.

Gennem et tværfagligt samarbejde med læger, sygeplejersker og andet sundhedsfagligt personale er det målet at belyse håb, selvmordstanker og selvmordsadfærd blandt kræftpatienter, samt forhold og faktorer som vækker/fremmer eller hæmmer håb. Dette vil foregå via en kvalitativ interviewundersøgelse med personer, som har fået stillet en kræftdiagnose.

Unge anbragt uden for hjemmet

Ældre undersøgelser har påvist, at unge, som har været udsat for vold, incest, eller som har været anbragt uden for hjemmet, i større udstrækning end andre unge har selvmordstanker og selvmordsadfærd.

Yderligere har Center for Selvmordsforskning gennemført flere undersøgelser om unges mistroivsel og selvskadende adfærd, der viser at sårbarhed, tanker om selvmord og selvskadende adfærd er et alvorligt problem blandt unge i alderen 13-19 år. Der mangler imidlertid mere dybdegående forskning i, om unge, som bor under andre forhold end i familien, i større udstrækning end andre unge er sårbare, har selvmordstanker og selvmordsadfærd.

Til dette har Center for Selvmords-

forskning siden 2001 indsamlet næsten 20.000 spørgeskemabesvarelser fra unge på uddannelsesinstitutioner fordelt på flere regioner i Danmark. Gennem analyser af data er det målet at belyse omfanget af sårbarhed, alvorlige tanker om selvskadende adfærd, selvskadende adfærd samt forhold, som kan beskytte og forebygge tanker om selvskade og selvskadende adfærd blandt anbragte unge.

Indsatte

Ifølge Kriminalforsorgen udgør de indsatte i Kriminalforsorgens institutioner en højrisikogruppe for selvmord. Gennem de seneste ti år har gennemsnittet af gennemførte selvmord blandt indsatte i danske fængsler og arresthuse været fem om året. Det er velkendt, at alvorlige selvmordstanker og selvmordsforsøg kan føre til gennemførte selvmord, men der mangler forskningsbaseret viden om hvilke forhold, der hæmmer eller fremmer alvorlige tanker om selvmord og selvmordsforsøg blandt indsatte i danske fængsler og arresthuse.

Projektet gennemføres i samarbejde med Statsfængslet i Ringe, som er et lukket fængsel for unge. Gennem en kvalitativ interviewundersøgelse med mandlige indsatte, er det projektets formål at afdække og belyse belastende og beskyttende faktorer for selvmordstanker og selvmordsadfærd blandt unge indsatte. Hensigten er at skabe forskningsbaseret viden til faggrupper i Kriminalforsorgen som grundlag for forebyggelse af selvmordsadfærd blandt indsatte i de danske fængsler.

Projektperiode

Alle tre projekter afsluttes i 2012. Resultaterne formidles gennem særskilte rapporter og faktahæfter samt ved evt. et seminar eller en konference.

Kontakt

Henvendelser angående projektet kan stilles til centerleder Lilian Zøllner på lz@cfsmail.dk eller per telefon på 66 13 88 11.

Litteratur

- Christoffersen M (1993): *Anbragte børns livsforløb*. Socialforskningsinstituttet.
- Ejdesgaard BA, Stephensen I, Jensen BF, Zøllner L, Sørensen VM, Lassen VB, Mouazzene S (2009): *Unge Selvmordstanker og selvmordsadfærd*. Center for Selvmordsforskning.
- Pedersen KM (2004): Mister du håbet... *Ugeskrift for Læger*, 166(13): 1207.
- Zøllner L (2005): Selvmord, assisteret selvmord og aktiv dødshjælp – hverdagsprogets etiske dimension. *Omsorg. Nordisk tidsskrift for palliativ medicin*, 2, 44-47.
- Benjaminsen S, Erichsen B (2002): *Selvmordsadfærd blandt indsatte. Overvågning, foranstaltninger og forebyggelse*. København, Kriminalforsorgens Uddannelsescenter.
- Erichsen B (2007): *Selvmordsforebyggelse i arresthuse*. København, Kriminalforsorgens Uddannelsescenter.
- Fazel S, Grann M, Kling B, Hawton K (2010): Prison suicide in 12 countries: an ecological study of 861 suicides during 2003–2007. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 46(3):191-5.
- Hammerlin Y (2009): *Selvmord og selvmordsnærhet i norske fengsler*. OSLO: KRUS-håndbøger nr. 3.
- Hayes LM (2010): *National Study of Jail Suicide – 20 Years later*. U.S. Department of Justice National Institute of Corrections.
- Harvey J (2007): *Young Men in Prison: Surviving and Adapting to Life Inside*. Cullompton: Willan Publishing.

Center for Selvmordsforskning varetager forskning i selvmordsadfærd, registrering af selvmordsforsøg og vidensformidling. Centret er en selvejende institution under Social- og Integrationsministeriet.